

N:o 83.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 10 maj 1897.
— -- — — — Andra Kammaren den 10 — —

*Riksdagens skrifvelse till Konungen, angående af Riksdagen beslutade
ändringar i rikets grundlagar.*

(Konstitutionsutskottets memorial n:o 1.)

Till Konungen.

Vid numera företagen pröfning af de till slutligt afgörande vid innevarande riksdag lagligen beredda förslag till ändringar i rikets grundlagar har Riksdagen för sin del godkänt och antagit följande förslag, nemligen:

- 1:o) om ändring af § 17 regeringsformen;
- 2:o) om ändring af §§ 50, 70, 72, 98, 109 och 111 regeringsformen samt §§ 32, 65, 68, 71 och 73 riksdagsordningen;
- 3:o) om ändring af § 26 riksdagsordningen;
- 4:o) om tillägg till § 33 riksdagsordningen;
- 5:o) om ändring af 2 § 4:o tryckfrihetsförordningen i fråga om utlemnande af mobiliseringsplaner för hären och flottan m. m.;
- 6:o) om ändring af 3 § 10:o tryckfrihetsförordningen.

Enligt de af Riksdagen sålunda fattade beslut skulle förenämnda grundlagsstadganden erhålla följande lydelse:

Bih. till Riksd. Prot. 1897. 10 Saml. 1 Afd. 1 Band. 21 Häft. (N:is 83, 84.) 1

Regeringsformen.

§ 17.

Konungens domsrätt skall uppdragas minst tolf, högst tjugoen, af Honom utnämnda, lagkunniga män, hvilka fullgjort hvad författningarne föreskrifva dem, som uti domareembeten må nyttjas, samt i sådana värf ådagalagt insigt, erfarenhet och redlighet. De kallas Justitieråd och utgöra Konungens Högsta domstol. Deras antal må ej ökas utöfver tolf, så vida ej Konungen och Riksdagen, i den ordning 87 § 1 mom. stadgar, besluta, att Högsta domstolen skall på afdelningar arbeta; och varde, i sådant fall, så väl justitierådens antal inom ofvan föreskrifna gränser, som ärendenas fördelning mellan afdelningarna i samma ordning bestämda.

§ 50.

Riksdagen skall sammanträda i rikets hufvudstad, utom i de fall, då fiendens framträngande eller pest eller andra lika viktiga hinder göra det omöjligt eller för Riksdagens frihet och säkerhet vådligt. I dessa fall tillkommer Konungen att, efter samråd med de af Riksdagen valde Fullmäktige i Riksbanken och Fullmäktige i Riksgäldskontoret, annan riksdagsort utsätta och kungöra.

§ 70.

När, i fråga om reglementariska föreskrifter för Riksbanken eller om Riksbankens inkomster och utgifter eller om ansvarsfrihet för Fullmäktige i Riksbanken, Kamrarne stadna i stridiga beslut, skola Kamrarne derom hvar för sig rösta, såsom i nästföregående § sägs.

§ 72.

Riksbanken förblifver under Riksdagens garanti samt förvaltas af dertill förordnade Fullmäktige, efter af Konungen och Riksdagen gemensamt stiftad lag.

Fullmäktige för Riksbanken skola vara sju, af hvilka Konungen för tre år i sänder förordnar en jemte en suppleant och de öfrige sex

jemte tre suppleanter väljas af Riksdagen för tid och på sätt i riksdagsordningen sägs. Den af Konungen förordnade ordinarie ledamoten vara Fullmäktiges ordförande, men må ej utöfva annan befattning inom Riksbankens styrelse. Fullmäktig, som af Riksdagen vägrats ansvarsfrihet, skall afgå från sin befattning. De af Konungen för Fullmäktig eller suppleant meddelade förordnanden må återkallas, när Konungen så pröfvar skäligt.

Riksbanken allena eger rätt att utgifva sedlar, som för mynt i riket må erkännas. Dessa sedlar skola, vid anfordran, inlösas af Banken med guld efter deras lydelse.

§ 98.

I händelse Justitieombudsmannen, under det Riksdag är församlad, afsäger sig det erhållna förtroendet eller med döden afgår, skall Riksdagen i embetet genast insätta den man, som blifvit till hans efterträdare utsedd. Skulle Justitieombudsmannens utsedde efterträdare, under riksdag, afsäga sig det erhållna förtroendet eller i justitieombudsmans-embetet insättas eller med döden afgå, utväljes, på ofvan stadgade sätt, en annan behörig man i hans ställe. Inträffar något af dessa fall emellan riksdagarne, skall Riksdagens rätt härutinnan genom de af Riksdagen valde Fullmäktige i Riksbanken och Fullmäktige i Riksgäldskontoret utöfvas.

§ 109.

Lagtima Riksdag kan ej utan egen begäran upplösas förr än den varit fyra månader tillsammans, derest icke Konungen, såsom i riksdagsordningen sägs, förordnar om nya val till båda kamrarne eller den ena af dem, i hvilka fall Riksdagen skall, med bibehållande af sin egenskap utaf lagtima, sammanträda å den tid inom tre månader från det Riksdagen blef upplöst, som Konungen bestämmer, samt må ej vidare af Konungen upplösas förr än efter fyra månader från det senare sammanträdet början.

Urtima Riksdag eger Konungen, när Han för godt finner, åtskilja och vare urtima Riksdag alltid upplöst innan tid för lagtima Riksdags sammanträde infaller.

Der så oförmodadt skulle hända, att Riksdag, när den afslutas, icke hade staten reglerat eller någon ny bevillning till bestämdt belopp

sig åtagit, fortfare den förra statsregleringen och bevillningen intill nästa riksdag. Är åter bevillingens hela belopp bestämdt, men Kamrarne icke om fördelningen deraf ense, då skola, efter den fastställda bevillingssumans förhållande till den, som vid föregående riksdag blifvit fördelad, de i den sista bevillningsförordningen stadgade artiklar jemlikt ökas eller minskas; och uppdrage Riksdagen åt de af Riksdagen valde Fullmäktige i Riksbanken och Fullmäktige i Riksgäldskontoret att en ny bevillningsförordning på sådan grund uppgöra och utfärda.

§ 111.

Beskylles riksdagsman för grof missgerning, må han ej i häkte kunna inmanas förr än, efter anställd ransakning, domaren sådant skäligt pröfvat, så vida han ej å bar gerning funnen varder; dock gälle, om han, efter domstols kallelse, sig ej inställer, hvad allmänna lagen i thy fall stadgar. Ej må riksdagsman i andra fall, än som i denna och nästföregående § sagda äro, sin frihet beröfvas.

Fullmäktige i Riksbanken och i Riksgäldskontoret samt Riksdagens Revisorer kunna ej, i och för sin befattning, emottaga befallningar utan af Riksdagen allena, och enligt dess instruktioner, ej eller till redo och ansvar ställas, utan efter Riksdagens beslut.

Riksdagsordningen.

§ 32.

1. Den, som blifvit till riksdagsman vald, skall, första gången han efter valet till riksdag sig inställer, inför chefen för Justitie-departementet, eller den Konungen i hans ställe förordnar, sin fullmakt till granskning uppvisa å den dag Riksdagen sammanträder eller, om riksdagsman senare sig inställer, så snart derefter ske kan. Denna granskning, som skall ske i närvaro af tre bland de af Riksdagen valde Fullmäktige i Riksbanken och tre bland Fullmäktige i Riksgäldskontoret, har till föremål att undersöka, huruvida fullmagterne blifvit i föreskrifven form utfärdade, och skall vid den riksdag, för hvilken nya val af begge Kamrarnes eller enderas samtliga ledamöter egt rum, vara inom

tre dagar fulländad, men vid andra riksdagar samma dag, då fullmagterne uppvisas.

2. Hvardera Kammaren tillkommer dock sedan att pröfva behörigheten till riksdagsmannakallets utöfvande, ej mindre för sådana dess medlemmar, hvilkas fullmagter ej blifvit godkända, än äfven för dem, emot hvilka eljest, till följd af denna grundlag, anmärkning förekommer. Den, om hvars riksdagsmannarätt fråga är hos Kammare väckt, bibehåller emellertid sin befattning såsom ledamot i Kammaren, intill dess han blifvit dertill obehörig förklarad.

§ 65.

När, i fråga om statsutgifter eller beviljning, eller om reglementariska föreskrifter för Riksbanken, dess inkomster och utgifter, eller om ansvarsfrihet för Fullmäktige i Riksbanken, eller om Riksgäldskontorets styrelse och förvaltning, inkomster och utgifter, Kamrarne fatta stridiga beslut, som ej uppå vederbörligt utskotts förslag varda sammanjemkade, skola bägge kamrarne hvar för sig rösta om de olika beslut, hvari hvardera förut stannat; kommande den mening, som dervid erhåller de flesta ledamöters af båda Kamrarna sammanräknade röster, att gälla såsom Riksdagens beslut. För att vid sådan omröstning förekomma lika antal röster, skall i Andra Kammaren afläggas och förseglas en sedel, hvilken, i händelse de öfrige sammanräknade rösterna utfalla lika, öppnas och afgör frågan. Är pluralitet redan vunnen, bör den aflagda sedeln uppbruten genast förstöras.

§ 68.

Till följd af regeringsformens 96 § skall hvarje lagtima Riksdag förordna en för lagkunskap och utmärkt redlighet känd man att hafva tillsyn öfver lagarnas efterlefnad af domare och embetsmän samt att inför den Riksrätt, som i bemålde grundlags 102 § till dess inrättning och göromål beskrifves, eller vid andra vederbörliga domstolar, i laga ordning tilltala dem, som i sina embetens utöfning anses af veld, mannan eller annan orsak hafva någon olaglighet begått eller underlåtit att sina embetspligter behörigen fullgöra.

Denne Riksdagens Justitieombudsman, hvilkens rättigheter och åligganden ytterligare så väl i regeringsformen som genom särskild in-

struktion utstakas, väljes af fyratioåtta för tillfället nämnde valmän, af hvilka hvardera Kammaren inom sig utser tjugofyra. Desse valmän, hvilka böra till valförättningen sammanträda samma dag, då de blifvit utsedde och ej må åtskiljas förr än valet är fulländadt, skola först samfäldt, medelst slutna sedlar, hvar för sig föreslå den man, som de anse böra komma under omröstning. Falla dervid rösterna till mer än hälften på en man, är han behörigen vald. Äro åter rösterna så delade mellan flera, att sådan pluralitet för någon icke eger rum, anställs ny omröstning med slutna sedlar till antagande af den, som de flesta rösterna erhållit, eller, om han icke antages, af den, som näst honom blifvit af de flesta kallad o. s. v. Skulle, sedan alla omröstningarna sålunda försiggått, likväl ingen hafva erhållit den här föreskrifna pluralitet, anställs ny omröstning öfver alla dem, som vid den första omröstningen blifvit satte i fråga; skolande den, som erhållit de flesta rösterna, anses behörigen vald.

Valmännen böra vid samma tillfälle, då Justitieombudsman utses, och på enahanda sätt, välja en man af de egenskaper, som hos denne embetsman erfordras, för att honom efterträda, i fall han, innan nästa lagtima Riksdag anställt nytt val af Justitieombudsman, skulle med döden afgå, samt att utöfva embetet under den tid Justitieombudsmannen kan vara af svår sjukdom eller annat laga förfall derifrån hindrad.

I händelse Justitieombudsmannen, under det Riksdag är församlad, afsäger sig förtroendet, eller med döden afgår, insätter Riksdagen genast i embetet den man, som blifvit till hans efterträdare utsedd. Skulle Justitieombudsmannens utsedde efterträdare, under riksdag, afsäga sig det erhållna förtroendet eller i justitieombudsmansembetet insättas eller med döden afgå, utväljes på ofvan stadgade sätt en annan behörig man i hans ställe.

Inträffar något af dessa fall mellan riksdagarna, skall Riksdagens rätt härutinnan genom de af Riksdagen valde Fullmäktige i Riksbanken och Fullmäktige i Riksgäldskontoret utöfvas.

§ 71.

1. De sex Fullmäktige i Riksbanken, hvilka enligt 72 § rege-
ringsformen skola utses af Riksdagen, väljas å lagtima riksdag för tiden

från valet, till dess sådant val under tredje året derefter försiggått. Två af de utaf Riksdagen utsedde Fullmäktige skola årligen afgå. Har af Riksdagen utsedd Fullmäktig före utgången af den bestämda tjänstgöringstiden afgått, eller har ansvarsfrihet honom vägrats, anställas val för den tid, som för honom återstått.

2. Riksdagen skall jemväl välja Fullmäktige att, jemlikt särskildt reglemente, förvalta Riksgäldskontorets medel och tillhörigheter. Desse Fullmäktige skola vara sju och väljas å lagtima riksdag för tiden från valet, till dess sådant val under tredje året derefter försiggått. Ordförande bland Fullmäktige väljes särskildt. Af de öfrige sex skola två årligen afgå. Har Fullmäktig före utgången af den bestämda tjänstgöringstiden afgått, eller har ansvarsfrihet honom vägrats, anställas val för den tid, som för honom återstått. Då val af ordförande eger rum, utses denne före öfrige Fullmäktige.

8. Val af Fullmäktige i Riksbanken och i Riksgäldskontoret verkställas genom fyratioåtta valmän, af hvilka hvardera Kammaren inom sig utser tjugofyra. Valen ske med slutna sedlar. Val för längre tjänstgöringstid verkställas före val för kortare. Afgående Fullmäktig kan återväljas.

4. Fullmäktige välje sjelfve bland sig vice ordförande; egande den, som bland Fullmäktige förer ordet, afgörande röst, derest i frågor, som hos Fullmäktige komma under omröstning, rösterna för två skiljaktiga meningar utfalla lika.

§ 73.

På samma gång och på lika sätt, som Fullmäktige och Revisorer enligt föregående två §§ af Riksdagen utses, tillsättas jemväl suppleanter, att, vid inträffande förfall för dem, träda i deras ställe, nemligen för de af Riksdagen valde Fullmäktige i Riksbanken tre, för Fullmäktige i Riksgäldskontoret likaledes tre och för hvarje års Revisorer sex.

§ 26.

Riksdagsmannabefattning kan endast af svensk medborgare utöfvas.

Ej må såsom riksdagsman godkännas:

a) den som står under förmyndareskap;

b) den som till borgenärer all sin egendom afträdt och icke, på på sätt lag förmår, gitter visa, att han från deras kraf befriad är;

c) den som är förlustig medborgerligt förtroende eller genom utslag, hvilket ännu icke vunnit laga kraft, är dömd till förlust af sådant förtroende, eller den som är stäld under framtiden för brott, hvilket medför nämnda påföljd;

d) den som är förklarad ovärdig att inför rätta föra andras talan eller att i rikets tjenst vidare nyttjas;

e) den som blifvit förvunnen att hafva vid riksdagsmannaval med penningar eller gåfvor sökt värfva röster, eller emot vedergällning afgifvit sin röst, eller genom våld eller hot stört valfriheten.

§ 33.

Så snart fullmagterne undergått den i mom. 1 af nästföregående § föreskrifna granskning samt berättelse om förloppet dervid blifvit af chefen för Justitie-departementet, eller den i hans ställe förordnad är, meddelad Kamrarna, hvar i hvad dess ledamöter angår, begäre hvardera Kammaren ofördröjligen hos Konungen, medelst deputation, talman och vice talman, dem Konungen då för hvardera Kammaren, bland dess ledamöter, utnämner.

Då i något af de fall, som i 91, 93 och 94 §§ regeringsformen omförmälas, Riksdagen på de i samma grundlags 95 § nämnde vederbörandes kallelse sammanträder, eger hvardera Kammaren att, inom sig, välja talman och vice talman.

Innan talmän äro förordnade eller valde, efter thy ofvan sägs, föres i hvardera Kammaren ordet af den derstädes närvarande ledamot, som de flesta riksdagar bevistat, och, der två eller flere ledamöter i lika många riksdagar deltagit, den af dem, som är till lefnadsåren äldst.

Vid samtidigt förfall för både talmannen och vice talmannen i någon af Riksdagens Kamrar utses under enahanda ordförandeskap, som nyss är nämnt, en af Kammarens öfriga ledamöter att tjenstgöra såsom talman, till dess förfallet upphört.

Tryckfrihetsförordningen.

§ 2.

4:o. — — — — — Att ej några ministeriella handlingar
— — — — — femtio riksdaler.

Att mobiliseringsplaner för hären och flottan samt planer för deras sammandragning eller samverkan äfvensom sådana kartor, ritningar och beskrifningar angående rikets fästningsverk, minförsvar, militära positioner, kommunikationsleder och uppfinningar, hvilkas offentliggörande kan medföra våda för rikets säkerhet, ej må, utan Konungens särskilda tillstånd, utlemnas, sedan Konungen i Statsrådet fattat beslut, att dessa handlingar skola hållas hemliga; dock att härigenom Konstitutionsutskottets, Statsutskottets och Statsrevisorernas rätt ej inskränkes. Den, som i tryck offentliggör sådan handling, straffes, der honom veterligt är, att den bör hemlig hållas, med fängelse från och med en månad till och med två år eller i ringare fall med böter från och med trettio- tre riksdaler sexton skillingar till och med trehundra-trettio-tre riksdaler sexton skillingar, och skriften konfiskeras.

§ 3.

10:o. Allt kungörande i tryck af hvad som hörer till statens å färde varande underhandlingar med främmande magter, eller eljest af Konungens, i sammanhang med dem, tillärnade beslut och afsigter, samt Dess ministrars, råds och sändebuds värf, om det ej sker med regeringens tillstånd, eller med officiel tillåtelse; förbrytelsen straffes enligt allmän lag, och skriften konfiskeras; och

kungörande i tryck, under krigstid eller vid krigsfara, af sådana underrättelser om krigsmagtens ställning eller rörelser eller om andra åtgärder eller anstalter för försvaret, hvilkas offentliggörande Konungen i Statsrådet förbjudit. Den häremot bryter, straffes efter allmän lag,

om gerningen är i den med straff belagd, men eljest med fängelse från och med en månad till och med två år eller i ringare fall med böter från och med trettiofyra riksdaler sexton skillingar till och med trehundra trettiofyra riksdaler sexton skillingar, och skriften konfiskeras.

Stockholm den 10 maj 1897.

Med undersåtlig vördnad.
